

Šľachtiteľský program kôz plemena kamerunská koza

Úvod šľachtiteľského programu:

Tento šľachtiteľský program je vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootecnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení Nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“).

Šľachtenie plemena kamerunská koza vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajčiek a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootecnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre kozy chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobo stanovenými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako chovateľská organizácia nesúca šľachtiteľský program podľa Nariadenia EPaR č. 2016/1012 a ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona č. 194/1998 o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je sústava šľachtiteľských opatrení vedúcich k zmeneniu tých vlastností a znakov hospodárskych zvierat, ktoré rozhodujú o plnení cieľa chovu. Pri zachovaní zdravia a ekonomiky chovu. Na naplnenie šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Pôvodné zakrpatené západoafrické rané plemeno kôz. Výška na kohútiku je 45-55 cm, živá hmotnosť kôz je 23-34 kg a 27-39 kg. Chová sa v rôznych geografických pásmach na pobreží západnej Afriky. Ide o plemeno nenáročné, skromné, harmonickej stavby tela, s pevnou konštitúciou, dobrým osvalením a živým temperamentom. Hlava je široká, krátka, s väčšími vzpriamenými ušami. Obidve pohlavia sú rohaté (kozy majú malé dozadu zahnuté rožky, capy majú rohy mohutnejšie) a majú briadku. Krátka srst má nejednotnú farbu s prevládajúcou čiernou farbou. Vyskytujú sa však jedince šedé, hnedé, ryšavé a strakaté. Plemeno je odolné voči parazitárnym chorobám prenášaným muchami tse-tse. V našich podmienkach sú vhodné na vypásanie menej hodnotných porastov. Na Slovensku sa chovajú najmä v niektorých ZOO. V zahraničnej literatúre sú kozy tohto plemena označované ako „Cameroon pygmy goat“ alebo „Cameroon dwarf goat“.

Úžitkové vlastnosti

Základnou úžitkovosťou je produkcia mäsa. Kastráty je možné vykrmovať až do hmotnosti 35 kg, pričom jatočná výťažnosť je 50-55%. Mlieko s vysokou tučnosťou (5,2%), s obsahom bielkovín 3,2% a laktózy 5,2% je určené len na výživu kozliat. Len niektoré kmene v Nigérii kozy doja. Kozy pohlavne dospievajú vo veku 5-6 mesiacov, pritom sú celoročne plodné a priemerná plodnosť je 200-300%.

Postup šľachtenia plemena

Základnou formou šľachtenia je čistokrvná plemenitba so zámerom udržať parametre úžitkovosti na úrovni štandardu plemena. Šľachtenie je založené na výbere najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce pre správne vytypovanie najlepších zvierat bude aj naďalej kontrola úžitkovosti. Získané dáta sa okrem selekcie zvierat môžu používať aj na odhad plemenných hodnôt úžitkových parametrov vhodnými štatistickými metódami podľa metodiky schválenej Šľachtiteľskou radou. V chovoch sa môže využívať aj genomické hodnotenie plemenných zvierat. Uplatňovanie konkrétnych metód selekcie v rámci šľachtenia jednotlivých plemien oviec a kôz určí Šľachtiteľská rada oviec a kôz svojim uznesením.

Udržanie produkčnej úrovne populácie a jej vývoj je zabezpečovaný hlavne výberom kvalitných plemenných capov. Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku začína chovať je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v EÚ.

Kontrolu úžitkovosti oviec a kôz vykonáva Zväz chovateľov oviec a kôz na základe nariadenia EPaR 2016/1012 a poverenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, alebo ním

poverená tretia strana. Výkon KÚOaK sa riadi metodikou schválenou orgánmi ZCHOK na to oprávnenými.

Plemenná kniha kôz sa riadi osobitným štatútom vypracovaným v súlade s platnou legislatívou a schválením orgánmi ZCHOK na to oprávnenými .

Geografické vymedzenie

Tento šľachtiteľský program je uplatňovaný výhradne na území Slovenskej republiky.

Plemenný štandard a chovný cieľ plemena kamerunská koza chovanej v SR

Ukazovateľ		kamerunská koza
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Pôvodné zakrpatené západoafrické rané plemeno kôz. • Nenáročné, skromné, harmonickej stavby tela, s pevnou konštitúciou, dobrým osvalením a živým temperamentom. • Obe pohlavia sú rohaté. • Nejednotná farba s prevládajúcou čiernou.
	<i>Chovný cieľ</i>	Produkcia jatočných kozliat s dobrou mäsovou úžitkovosťou
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard</i>	Zájmové plemeno, zamerané na mäsovú úžitkovosť
	<i>Chovný cieľ</i>	Produkcia jatočných kozliat s dobrou mäsovou úžitkovosťou
Hmotnosť kôz	<i>Plemenný štandard</i>	25 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	25 kg
Hmotnosť plemenných capov	<i>Plemenný štandard</i>	30 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	30 kg
Hmotnosť kozičiek vo veku 12 mesiacov	<i>Plemenný štandard</i>	20 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	20 kg
Hmotnosť capkov vo veku 12 mesiacov	<i>Plemenný štandard</i>	23 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	23 kg
Plodnosť na okotenuú kozu	<i>Plemenný štandard</i>	170 %
	<i>Chovný cieľ</i>	200 %